

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра соціальної педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента «**Соціальна політика і соціальна робота в Україні**»

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузь знань: 23 Соціальна робота

спеціальність (спеціальності): 231 Соціальна робота

освітня програма (освітні програми): Соціальна робота. Соціальна педагогіка.
Практична психологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри (підпис)

1. Назва освітнього компонента.

Соціальна політика і соціальна робота в Україні

2. Тип освітнього компонента.

Обов'язковий

3. Рік (роки) навчання.

2 рік

4. Семестр / семестри.

3 семестр

5. Кількість кредитів ECTS.

3 кредити

6. Відомості про викладача (викладачів).

Краснова Наталія Павлівна – доцент кафедри соціальної педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: krasnova.natulya@gmail.com

7. Очікувані результати навчання.

Вивчення курсу сприяє:

Формуванню інтегральної компетентності: здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Курс сприяє формуванню

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організовувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу.

СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм спільно з європейськими та євроатлантичними інституціями.

СК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності.

СК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

СК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

ПРН 24. Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності

Soft skills: вміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.

8. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента).

«Україна в контексті європейської історії та культури», «Інформаційно-комунікативні технології в професійній діяльності», «Усна й письмова комунікація та академічна риторика», «Історія, теорія і практика соціальної роботи».

9. Зміст освітнього компоненту.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	Лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1											
Основи соціальної політики в Україні											
1.1.	Сутність і зміст соціальної політики держави	10	2	2		6	11	2			9
1.2.	Сучасні моделі соціальної політики.	10	2	2		6	11		2		9
1.3.	Світові тенденції розвитку та реформування соціальної політики в Україні	10	2	2		6	10	2			8
1.4.	Система соціального захисту населення України	10	2	2		6	8				8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2											
Система соціальної політики в Україні											
2.1.	Захист соціально вразливих категорій населення	10	2	2		6	10	2			8
2.2.	Правові та соціальні гарантії захисту дітей та сімей в Україні.	10	2	2		6	10		2		8
2.3.	Молодіжна соціальна політика	10	2	2		6	10	2			8
2.4.	Соціальна політика щодо осіб з інвалідністю	10	2	2		6	10		2		8
2.5.	Державне пенсійне страхування та недержавні пенсійні фонди	10	2	2		6	10		2		8
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		90	18	18		54	90	8	8		74

10. Основна навчальна література.

1. Біль М. Стратегічні імперативи соціального захисту мобільних громадян України. *Modern Economics*, 2018. №11. С. 26–33.
2. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління : удосконалення і розвиток*. URL : http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf
3. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.
4. Землянська Н., & Семигіна Т. Зміст соціальної роботи з трудовими мігрантами з огляду на специфіку мобільності робочої сили. *Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи*. Умань: ВІЗАВІ, 2019. С. 50–53.
5. Кочемировська О. А., Пищуліна О. М. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні. Київ : НІСД, 2017. 54 с.
6. Краснова Н. П. Особливості Інтернету як агента політичної соціалізації молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2017. №7 (312) червень. Ч. 1. С. 78-88.
7. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні: навчальний посібник. Чернігів: Чернігівський державний ехнологічний університет, 2018. 320 с.
8. Історія та теорія соціальної політики України: навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сухицька. За ред. А.О. Ярошенко. Київ, НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
9. Політична влада і опозиція в Україні: порівняльний аналіз із зарубіжними країнами: монографія / за заг. ред. Ф. М. Рудича. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2017. 488 с.
10. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
11. Чанишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємство, господарство і право. Трудове право*. 2020. №11. С. 80–85.
12. Global Social Work Statement of Ethical Principles /IASSW, 2018. URL: <https://www.iassw-aiets.org/2018/04/18/global-social-work-statement-of-ethical-principles-iassw/>
13. Lovelock R., Lyons K., Powell J. Reflecting on social work: discipline and profession. London: Routledge, 2017. 262 p.
14. Yurkiv, Y., & Krasnova, N. Civil Socialization of Youth in the Conditions of the Postmodern. *Information Society*. Postmodern Openings, 2021, 12(1), 74-90.

Додаткові джерела

1. Бадида А.Ю. Соціальна держава в умовах глобалізації: монографія. Ужгород: РІК-У, 2019. 200 с.
2. Бондаренко С.М., Касич А.О. Використання концепції загального управління якістю (ТQM) в органах місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 2. URL : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1029>
3. Головня О. М. Державна політика соціального розвитку України в контексті забезпечення стабілізації економіки: (теорія, методологія, перспективи): монографія / О. М. Головня. Запоріжжя, 2017. 492 с.
4. Денисенко, І. Д. & Свистун, І. Ю. Роль громадських організацій у розробці та реалізації соціальної політики в Україні за нових умов розвитку суспільства. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки*, Випуск 2 2019. URL : <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/politology/article/view/3120>.
5. Лаврук О. Сутність поняття державної політики. *Університетські наукові записки*, 2018. № 67-68. С. 254–263.

6. Моторнюк У.І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. *Економіка та держава*. 2016. № 12. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/7.pdf

7. Приступа М. І. Концептуальні підходи до формування сутності поняття «соціальна політика». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 25. Частина 2. 2017. С. 114–117.

8. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 №423 / Кабінет Міністрів України. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF>- пункт 3 - (Законодавство України).

9. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні: реальний стан та перспективи реформування. К.: Центр громадської експертизи, 2019. 112 с.

10. Смагло О. В. Соціальна політика: реалії та перспективи. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 38-2. 2019. С. 70–73.

11. Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики: колективна монографія / за редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк: ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф». 2021. 342 с.

12. Соціальна політика в Україні : монографія / О. В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2017. 244 с.

13. Ornellas, A., Spolander, G., and Engelbrecht, L. K. (2018). The global social work definition: Ontology, implications and challenges. *Journal of Social Work* 18(2), 222–240.

14. IASSW, IFSW (2020). Global Standards for Social Work Education And Training. Retrieved from: <https://www.iassw-aiets.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Національна академія педагогічних наук України URL: <https://naps.gov.ua/ua/>

3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

5. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>

6. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

7. Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>

8. Онлайн калькулятори, формули, розрахунки. CALCULAT.ORG. URL: <https://www.calculat.org/ua/>

9. Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>

10. Free Harvard Citation Generator. URL: <https://www.citethisforme.com/citation-generator/harvard>

11. Технології викладання та атестації.

Діяльність здобувача освіти:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- презентація доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз, створення структурно-логічних схем;
- виконання завдань для самостійної роботи.

Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється за допомогою тестування, усного опитування; письмового контролю, модульна контрольна робота.

Форма семестрового контролю:

Залік.

12. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- модульні контрольні роботи – 20%;
- результати роботи на практичних заняттях – 60%;
- самостійна робота – 20%.

13. Мова викладання.

Українська